

HY:n tiedekuntien väitöskirjojen nykyinen jakelu ja määrien vähentäminen

Helsingin yliopiston elektronisen julkaisupankin väitöskirjatyöryhmän aloitteesta tiedekunnille lähetettiin liitteenä oleva kysely. Tähän mennessä saadut vastaukset on käsitelty alla. Lisäksi tiedekuntien kohdalla on mainittu väitöskirjajakelun nykyinen käytäntö.

Teologinen tiedekunta

Tiedekunnalle luovutetaan väitöskirjasta 50 kpl, jotka jaetaan tiedekuntaneuvoston jäsenille ja varajäsenille, tiedekunnan professoreille, väitelleen laitokselle, tiedekunnan kansliaan (2) ja kirjastoon (2). Yli jäävät kappaleet palautetaan väittelijälle.

”Tiedekunnassa ei ole ollut tapana julkaista artikkeliväitöskirjoja. Tämän vuoksi tiedekunta ei ole antanut yleisohjetta artikkeliväitöskirjojen täydellisten versioiden jakelusta. Muutama väitöskirja on koostunut useammasta osasta. Tällöin täydelliset kappaleet on luovutettu tiedekuntaneuvoston tohtorijäsenille ja laitoksen professoreille. Artikkeliväitöskirjan täydellisiin versioihin on voinut tutustua ennen väitöstilaisuutta sekä tiedekunnan kirjastossa että kansliassa.” (Tiedekuntasihtööri Tuula Peltola)

Teologisen tiedekunnan tiedekuntaneuvosto toteaa: ”Tiedekunnalle nykyisin luovutettavien monografiaväitöskirjojen kappalemäärä (50) on osoittautunut sopivaksi. Tiedekunta katsoo, että myös elektronisesti julkaistuista väitöskirjoista tulisi tiedekunnalle luovuttaa sama määrä paperiversioita. Tiedekunnan käsityksen mukaan ei ole vielä riittäviä teknisiä edellytyksiä laajamittaiseen elektronisten julkaisujen hyödyntämiseen. Tiedekunta kiinnittää myös huomiota siihen, että elektronisessa muodossa julkaistavien väitöskirjojen lisäkappaleiden tulostuskustannukset tulevat laitosten ja kirjastojen maksettaviksi.”

Oikeustieteellinen tiedekunta

Tiedekunnalle luovutetaan väitöskirjasta 50 kpl, jotka jaetaan tiedekuntaneuvoston väitelleille jäsenille, tarvittaessa väitelleille varajäsenille (3), aineen opettajille (2–6), tiedekunnan kirjastoon (1), ainejärjestöjen kirjastoihin (2). Yli jäävät kappaleet jaetaan tiedekunnan opettajille jonotusperiaatteen mukaan. Tiedekuntaneuvosto päätti 9.12.1998, että ”artikkeliväitöskirjantekijän tulee luovuttaa yliopistolle yhteensä 40 kappaletta kaikki osatutkimukset käsittävää väitöskirjaa. Näistä luovutetaan [...] 20 kappaletta tiedekunnalle. Väittelijän on lisäksi luovutettava 30 kappaletta väitöskirjan yhteenvetokirjoitusta jaettavaksi tiedekunnan opettajille jonotusperiaatteen mukaisesti.”

Oikeustieteellisen tiedekunnasta todetaan: ”20 painettua väitöskirjan kappaletta on tiedekunnan välttämättömien tarpeiden täyttämiseksi riittävä. Edellä mainittu ei sisällä tiedekunnan periaatteellista kannanottoa siihen, tulisiko elektronista julkaisemista väitöskirjojen osalta laajentaa.”

Lääketieteellinen tiedekunta

Väittelijä hoitaa tiedekunnalle tarkoitetun 50 kpl:n jakelun itse seuraavasti: tiedekuntaneuvoston jäsenille (17), Terveystieteiden keskuskirjastolle (2), Kliinis-teoreettisen laitoksen kirjastolle (1), hammaslääketieteen laitoksen kirjastolle (1), tiedekunnan kansliaan (1). Tiedekunnalle luovutetaan siis 22 kpl. Yli jäävät kappaleet (28) väittelijä voi jakaa esim. väitöstilaisuudessa.

Artikkeliväitöskirjojen tekijät ovat kustannussyistä painattaneet kaikki vaaditut 160 kpl täydellisinä.

”Tieteellisten jatkotutkintojen suunnittelutoimikunta käsitteli väitöskirjojen jakelua ja katsoi, että niille tiedekuntaneuvoston varsinaisille jäsenille, jotka saavat osallistua väitöskirjan arvosteluun, tulisi saada kappale kutakin tiedekunnassa tehtyä väitöskirjaa. Siis yhteenvetona sekä monografia-että täydellisiä artikkeliväitöskirjoja tiedekunta tarvitsisi n. 20 kpl. Lisäksi kirjastot ehkä haluaisivat säilyttää oman painetun kappaleensa” (Paula Paqvalin paqvlin@medicum.helsinki.fi)

Humanistinen tiedekunta

Tiedekunnalle luovutetaan monografiaväitöskirjasta 50 kpl, jotka jaetaan tiedekuntaneuvoston tohtorijäsenille (tarvittaessa tohtorivarajäsenelle) (17), tiedekunnan kansliaan (1), päärakennuksen laitost kirjastoon (1), Kouvolan käännöstieteen laitoksen kirjastoon (1), historiallis-kielitieteelliseen kirjastoon (1), väittelijän laitokselle (29). Erityissopimuksesta kustoksen, vastaväittäjän ja arvolautsetoimikunnan 3. jäsenen kappaleet voidaan ottaa laitoksen kiintiöstä, muuten ne varataan erikseen, paitsi jos edellä mainitut ovat myös tiedekuntaneuvoston tohtorijäseniä.

Artikkeliväitöskirjoista tiedekunnalle luovutetaan 20 kpl täydellisiä versioita, jotka jaetaan tiedekuntaneuvoston tohtorijäsenille (17), tiedekunnan kansliaan (1) ja laitokselle (2).

”Koska elektronisesti julkaistu väitöskirja on paljon laajemmin saatavilla jo ennen väitöstilaisuutta kuin perinteiseen tapaan julkaistu väitöskirja nykyään ja koska tiedekunnassa useat väittelijät ja opettajat ovat osoittaneet kiinnostusta tämän väittelijälle kustannuksiltaan edullisen julkaisumuodon kehittämiseen, todettaneen vastauksena kyselyyn, ettei painettujen versioiden määrää ole järkevä pitää kovin suurena eli 20 painettua väitöskirjaa on humanistisen tiedekunnan tarpeisiin riittävä. Todettaneen lisäksi, että väitöskirjan elektroninen julkaiseminen ei saa olla ainakaan alkuvaiheessa pakollista, vaan sen tulee olla vaihtoehto perinteisen julkaisumuodon rinnalla.” (Tiedekuntaneuvoston pöytäkirja 24.11.1998, 12 §)

Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

Tiedekunnalle luovutetaan monografiaväitöskirjasta 50 kpl, jotka jaetaan tiedekuntaneuvoston väitelleille jäsenille (18), tiedekunnan kansliaan (3) ja väittelijän laitokselle (29).

Artikkeliväitöskirjasta tiedekunnalle luovutetaan 20 kpl täydellisiä väitöskirjoja, lisäksi 30 kpl yhteenveto-osia. Täydellisistä väitöskirjoista 18 kpl luovutetaan tiedekuntaneuvoston väitelleille jäsenille. Yli jäävät kappaleet (2) ylivahtimestari toimittaa laitoksen kansliaan. Tiedekunnan kansliaan toimitetaan 3 kpl tiivistelmäosia ja 27 kpl laitokselle.

Tiedekunnan ohjeiden mukaan kansleri, rehtori, päärakennuksen ilmoitustaulu ja yliopiston tiedotus saavat artikkeliväitöskirjoista vain yhteenveto-osat (10 kpl).

”Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta katsoo, ettei ole perusteluita esitettyyn tapaan laskea muiden kuin kirjastolle luovutettavien painettujen väitöskirjakappaleiden määrää 60:stä 20:een. Jos järjestelmään tehtäviä muutoksia perustellaan esimerkiksi väittelijän kustannusten alentamisella, riittävä muutos toteutunee jo yliopiston kirjaston luopuessa sille luovutettavien väitöskirjojen suuresta määrästä.” (Dekaani Mauno Kosonen ja tiedekuntasihteeri Jorma Äijö)

Kasvatustieteellinen tiedekunta

Tiedekunnalle luovutetaan väitöskirjasta 34 kpl, jotka jaetaan kaikille professoreille (26), tiedekuntaneuvoston väitelleille jäsenille (1), Bulevardin vahtimestarille (1), tiedekunnan kirjastolle (4), tiedekunnan kansliaan (1).

Kaisa Atosuo välitti (23.2.1999) dekaanin kannanoton: ”Tiedekunnan väitöskirjat ovat harvoin artikkelien yhteenvedosta muodostuvia, joiden elektroninen julkaisu voi olla perusteltua. Väitöskirjat ovat usein myös julkaistavissa kustantajien kirjoina, joiden menekki voi olla isokin. Tämän perusteella elektroninen julkaisu ei ole ensisijainen, mutta tiedekunnan väitöskirjat voidaan saattaa saataville myös elektronisessa muodossa.”

Valtiotieteellinen tiedekunta

Tiedekunnalle luovutetaan väitöskirjasta 50 kpl, jotka jaetaan väitelleille tiedekuntaneuvoston jäsenille, Svenska social- och kommunalhögskolanin kulloinkin tiedekunnassa olevalle edustajalle ja tämän yksikön rehtorille, kaikille tiedekunnan professoreille, tiedekunnan kirjastoon (2). Yli jäävät kappaleet toimitetaan tiedekuntasihteerille ja ne palautetaan hyväksymisen jälkeen väittelijälle.

Tiedekunnalle luovutetaan artikkeliväitöskirjoista 20 täydellistä kappaletta. Muut kappaleet ovat selosteosia.

Valtiotieteellisestä tiedekunnasta todetaan, että ”Meillä on tarkoitus tämän talven aikana uusia ja ajantasaistaa kaikki jatkokoulutukseen ja siis myös väitöskirjoihin liittyvät määräykset, työ alkaa ennen vuoden loppua, ja sen yhteydessä otetaan kantaa myös esitettyyn kysymykseen.”

Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta

Tiedekunnalle luovutetaan väitöskirjasta 50 kpl, jotka jaetaan väitelleille tiedekuntaneuvoston väitelleille jäsenille (14), opintotoimistoon (2), maatalous- tai metsäkirjastoon (3). Yli jäävien (31) jakelusta väittelijä sopii kustoksen kanssa.

Artikkeliväitöskirjasta luovutetaan tiedekunnalle täydellisiä versioita 30 kpl, jotka jaetaan tiedekuntaneuvoston väitelleille jäsenille (14), opintotoimistoon (2) ja maatalous- tai metsäkirjastoon (3). Yli jäävien jakelusta väittelijä sopii kustoksen kanssa.

Tiedekunnan ohjeiden mukaan kansleri, rehtori, päärakennuksen ilmoitustaulu ja yliopiston tiedotus saavat artikkeliväitöskirjoista lisäksi täydelliset versiot (10 kpl).

Tiedekunnassa artikkeliväitöskirjojen täydellisen laitoksen minimipainos on siis 50 kpl, kun mukaan lasketaan HYK:n saamat 10 kpl.

Maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan tiedekuntasihteeri Maija Pöyhönen toteaa keskusteltuaan asiasta tiedekunnan dekaanin kanssa: ”Tiedekunnan tehtävää ja vastuuta väitöskirjan arvostelemisessa pidimme erittäin tärkeänä ja olimme sitä mieltä, että tuota tehtävää ei saisi hankaloittaa. [...] Sen vuoksi olimme sitä mieltä, että väitöskirja tulee edelleen lähettää tiedekuntaneuvoston jäsenille. [...] Edelleen olimme sitä mieltä, että kaksi väitöskirjaa opintotoimistoon tarvitaan [...]. Myös kirjastoon käsittääksemme tarvitaan edelleen 3 kpl ja mielestämme laitoksella tulisi olla muutama kappale väitöskirjasta. Yhteenlaskettuna nämä kaikki tekevät 24 kpl väitöskirjoja tiedekuntaan.”

Eläinlääketieteellinen tiedekunta

Tiedekunnalle luovutetaan väitöskirjasta 60 kpl, jotka jaetaan tiedekunnan ilmoitustaululle (1), dekaanille (1), opintotoimistoon (8), kullekin oppiaineelle 1 (yht 13), Eläinlääketieteelliseen kirjastoon (10). Yli jäävät kappaleet (39) toimitetaan väittelijän oppiaineelle. Näiden 39 kpl:n jakamisesta väittelijä sopii kustoksen kanssa.

Artikkeliväitöskirjoista luovutetaan tiedekunnalle täydellisiä versioita 30 kpl, jotka jaetaan tiedekunnan ilmoitustaululle (1), dekaanille (1), opintotoimistoon (8), kullekin oppiaineelle 1 (yht 13) ja Eläinlääketieteelliseen kirjastoon (10). [sic!]

Tiedekunnan ohjeiden mukaan kansleri, rehtori, päärakennuksen ilmoitustaulu ja yliopiston tiedotus saavat artikkeliväitöskirjoista lisäksi täydelliset versiot (10 kpl).

Tiedekunnassa artikkeliväitöskirjojen täydellisen laitoksen minimipainos on siis 50 kpl, kun mukaan lasketaan HYK:n saamat 10 kpl.

Eläinlääketieteellisen tiedekunnan tieteellisten jatkotutkintojen toimikunta otti kantaa esitykseen painettujen kirjojen määrän vähentämisestä seuraavasti: ”periaatteellisella tasolla tjt suhtautui kehitykseen myönteisesti, kunhan järjestelystä ei tule väittelijälle lisäkustannuksia ja asiaan liittyvät tekniset ongelmat esim. kuvien osalta saadaan ratkaistua.” (Suunnittelija Tuija Saari)

Yhteenveto

Tiedekunta	monografiat/artikkeli	määrien supistaminen
<i>Teologinen</i>	50/alle 20	ei käy
<i>Oikeustieteellinen</i>	50/50	20 kpl riittäisi
<i>Lääketieteellinen</i>	50/50	20 kpl riittäisi
<i>Humanistinen</i>	50/20	20 kpl riittäisi
<i>Matemaattis-luonnontieteellinen</i>	50/20	ei käy
<i>Kasvatustieteellinen</i>	34/?	kanta epäselvä
<i>Valtiotieteellinen</i>	50/20	? oma selvitys kesken
<i>Maatalous-metsätieteellinen</i>	50/30	24 kpl riittäisi
<i>Eläinlääketieteellinen</i>	60/30	suhtautui myönteisesti